

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Z. Sierakausko g. 15, 03105 Vilnius, tel. 8 706 65 161, faks. 8 706 65 162, el. p. info@etikostarnyba.lt, www.etikostarnyba.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303118754

Audriui Armui
El. p. auarma@gmail.com

2021-02-12 Nr. S-61
į 2021-01-18 prašymą

DĖL INFORMACIJOS SUTEIKIMO

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2021 m. sausio 18 d. buvo gautas Jūsų prašymas „Dėl informacijos suteikimo“ (toliau – Prašymas), adresuotas Tarnybai ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (toliau – Ministerija). Tarnybos prašote informuoti:

1) dėl kokių priežasčių „mokslo ir studijų institucijoms rekomenduojama remtis *pilkąja literatūra*, rengiant institucijų etikos kodeksus“;

2) dėl kokių priežasčių į akademinės etikos ir procedūros kontrolieriaus (toliau – kontrolierius) 2020 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. V-38 patvirtintų Rekomendacijų mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo (toliau – Rekomendacijos) „antrąjį priedą pateko *pilkosios literatūros* šaltiniai“;

3) dėl kokių priežasčių „mokslo ir studijų institucijoms rekomenduojama remtis nerecenzuotu kūrinium, rengiant institucijų etikos kodeksus“ (atsižvelgdami į Prašymo turinį, darome prielaidą, kad kalbate apie Tarnyboje parengtas gaires / rekomendacijas, kitaip – kūrinčius, tarp jų ir Tarnyboje parengtas gaires „Objektyvus ir sąžiningas grupinių darbų vertinimas“);

4) „dėl kokių priežasčių gairės „*Objektyvus ir sąžiningas grupinių darbų vertinimas*“ yra nerecenzuotos, ar tai atitinka gerąją praktiką“.

Pažymime, kad termino *pilkoji literatūra* reikšmė ir kaip jį reikėtų suprasti Prašymo kontekste Tarnybai nėra žinoma, kadangi tai Ministerijos rašte pavartotas terminas. Atsižvelgiant į tai, atsakydami į Prašymą patiksliname aplinkybes, dėl kurių mokslo ir studijų institucijoms (toliau – MSI) rekomenduojama atsižvelgti ir į Rekomendacijų 2 priede pateiktame sąrašė 3, 6 ir 7 numeriais pažymėtus kūrinčius, kartu ir Tarnyboje parengtomis gairėmis „Objektyvus ir sąžiningas grupinių darbų vertinimas“.

Visų pirma, norėtume atkreipti Jūsų dėmesį, kad tiek Rekomendacijos, tiek kitos Tarnyboje neetiško elgesio prevencijos tikslais parengtos gairės ir / ar rekomendacijos **MSI nėra privalomos**. Tai rekomendacinio pobūdžio kūriniai. Tokių prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūrinčių rengimas yra vienas iš kontrolieriaus uždavinių, kuris įtvirtintas Tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), 12.6 papunktyje, kuriame nustatyta, kad kontrolierius prisideda „prie mokslo ir studijų kokybės, puoselėjant akademinės atsakomybės principus ir etiškas mokslines praktikas, taikant plagijavimo, neteisėto kopijavimo ar kitokio kitų asmenų sukurtų intelektualinės nuosavybės rezultatų neteisėto naudojimo, taip pat mokslinių tyrimų duomenų padirbinėjimo, klastojimo arba manipuliavimo jais

prevencijos priemonės“, o 13.2 papunktyje nustatyta su minėtu uždaviniu susijusi kontrolieriaus veikla – „teikia rekomendacijas mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų ir kitų akademinės etikos priemonių kūrimo, įgyvendinimo ir tobulinimo“. Pažymėtina, kad Nuostatų 13 punkte nustatyta, kad Tarnybos veiklos rūšys yra „užtikrinti šiuose nuostatuose numatytą kontrolieriaus veiklą“, kartu ir įgyvendinant jam pavestus uždavinius.

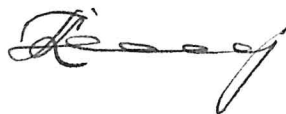
Antra, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad tokių kūrinių kaip Lietuvos universitetų rektorių konferencijos iniciatyva ir sudarytos laikinosios akademinio sąžiningumo ir etikos darbo grupės parengtos „Seksualinio priekabiavimo prevencijos ir atvejų nagrinėjimo gairės“ ir „Publikavimo etika: gairės“, taip pat Tarnybos rengiamų prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūrinių (tarp jų ir Tarnyboje parengtų gairių „Objektyvus ir sąžiningas grupinių darbų vertinimas“) recenzavimas nėra numatytas Lietuvos Respublikos teisės aktų ar poįstatyminių teisės aktų nuostatose.

Minėtų kūrinių rengime dalyvavo atitinkamų sričių specialistai, todėl pagrindas manyti, kad kūriniai nepatikimi turinio požiūriu – nenustatytas. Taip pat pažymėtina, kad Rekomendacijų rengimo procese dalyvavo ne tik Tarnybos atstovai, bet ir su mokslo ir studijų veikla susijusių asmenų grupių deleguoti atstovai (žr. Rekomendacijų 1 priedą). Darbo grupės nariai pastebėjimų dėl rekomenduojamų šaltinių Rekomendacijų 2 priede pastabų nepateikė.

Atsižvelgiant į tai, kad minėti kūriniai susiję su akademinė etika ir jos principų laikymusi, taip pat į tai, kad šie kūriniai detaliau atskleidžia galinčius kilti akademinės etikos pažeidimus, manytina, kad jų įtraukimas į Rekomendacijų 2 priede pateiktą rekomenduojamų šaltinių sąrašą yra pagrįstas.

Taip pat atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Tarnyboje 2020 m. lapkričio mėn. parengtos gairės „Objektyvus ir sąžiningas grupinių darbų vertinimas“ bei kiti Tarnyboje parengti prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūriniai iki šio rašto išsiuntimo datos akademinės bendruomenės iniciatyva Tarnybos atstovų buvo pristatyti ne vieną kartą. Manytina, kad toks akademinės bendruomenės susidomėjimas Tarnyboje kuriamomis prevencinėmis priemonėmis leidžia daryti išvadą, kad akademinė bendruomenė noriai siekia teigiamų pokyčių akademinės etikos užtikrinimo srityje ir vertina Tarnybos pastangas suteikti tam reikalingą susistemintą informaciją.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Loreta Tauginienė